

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

9 iulie 2020*

„Recurs – Politica externă și de securitate comună – Măsuri restrictive luate împotriva Siriei –
Măsuri îndreptate împotriva unor oameni de afaceri importanți care acționează în Siria –
Lista persoanelor cărora li se aplică înghețarea fondurilor și a resurselor economice –
Includerea numelui recurentului – Acțiune în anulare și în despăgubire”

În cauza C-241/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 18 martie 2019,

George Haswani, cu domiciliul în Yabroud (Siria), reprezentat de G. Karouni, avocat,

recurent,

celelalte părți din procedură fiind:

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de S. Kyriakopoulou și V. Piessevaux, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

Comisia Europeană, reprezentată inițial de A. Bouquet, L. Baumgart și A. Tizzano și ulterior de A. Bouquet și L. Baumgart, în calitate de agenți,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din doamna L. S. Rossi, președintă de cameră, și domnii J. Malenovský și F. Biltgen (raportor), judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, domnul George Haswani solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 16 ianuarie 2019, Haswani/Consiliul (T-477/17, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2019:7), prin care acesta a respins, pe de o parte, cererea sa întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care a solicitat anularea Deciziei (PESC) 2016/850 a Consiliului din 27 mai 2016 de modificare a Deciziei 2013/255/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2016, L 141, p. 125), a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/840 al Consiliului din 27 mai 2016 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 36/2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2016, L 141, p. 30), a Deciziei (PESC) 2017/917 a Consiliului din 29 mai 2017 de modificare a Deciziei 2013/255/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2017, L 139, p. 62), a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/907 al Consiliului din 29 mai 2017 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 36/2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2017, L 139, p. 15), a Deciziei de punere în aplicare (PESC) 2017/1245 a Consiliului din 10 iulie 2017 privind punerea în aplicare a Deciziei 2013/255/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2017, L 178, p. 13), a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/1241 al Consiliului din 10 iulie 2017 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 36/2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2017, L 178, p. 1), a Deciziei (PESC) 2018/778 a Consiliului din 28 mai 2018 de modificare a Deciziei 2013/255/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2018, L 131, p. 16) și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/774 al Consiliului din 28 mai 2018 privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 36/2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2018, L 131, p. 1), în măsura în care aceste acte îl privesc, și, pe de altă parte, cererea sa întemeiată pe articolul 268 TFUE prin care a solicitat repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit din cauza Deciziei 2017/917 și a Regulamentului de punere în aplicare 2017/907.

Cadrul juridic

- 2 Articolul 27 din Decizia 2013/255/PESC a Consiliului din 31 mai 2013 privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2013, L 147, p. 14), prevedea:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a împiedica intrarea pe teritoriul lor sau tranzitarea acestuia de către persoane răspunzătoare de represiunea violentă împotriva populației civile din Siria, de către persoane care beneficiază de pe urma regimului sau care sprijină regimul și de către persoane asociate cu acestea, prevăzute în lista din anexa I.

[...]”

- 3 Articolul 28 din Decizia 2013/255 avea următorul cuprins:

„(1) Se îngheață toate fondurile și resursele economice care aparțin, se află în proprietatea ori posesia sau sunt controlate de către persoane răspunzătoare de represiunea violentă împotriva populației civile din Siria, precum și de către persoane și entități care beneficiază de pe urma regimului sau care sprijină regimul și de către persoane și entități asociate acestora, astfel cum figurează pe listele din anexele I și II.

[...]”

- 4 Decizia 2013/255 a fost modificată prin Decizia (PESC) 2015/1836 a Consiliului din 12 octombrie 2015 (JO 2015, L 266, p. 75, rectificare în JO 2016, L 336, p. 42, denumită în continuare „Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare”).

5 Considerentele (2), (5) și (6) ale Deciziei 2015/1836 au următorul cuprins:

„(2) [...] Consiliul a continuat să condamne ferm represiunea violentă împotriva populației civile din Siria desfășurată de regimul sirian. Consiliul și-a exprimat în repetate rânduri profunda îngrijorare cu privire la deteriorarea situației din Siria și, în special, cu privire la încălcările generalizate și sistematice ale drepturilor omului și ale dreptului internațional umanitar.

[...]

(5) Consiliul remarcă faptul că regimul sirian continuă să aplice politica sa de represiune și, având în vedere gravitatea persistentă a situației, Consiliul consideră că este necesar să mențină și să asigure eficacitatea măsurilor restrictive în vigoare prin continuarea dezvoltării acestora, menținându-și, în același timp, abordarea specifică și diferențiată și ținând cont de condițiile umanitare ale populației siriene. Consiliul consideră că anumite categorii de persoane și entități prezintă o relevanță specială pentru eficacitatea acestor măsuri restrictive, dat fiind contextul specific actual al Siriei.

(6) Consiliul a evaluat că, din cauza controlului strict exercitat asupra economiei de către regimul sirian, un cerc restrâns de oameni de afaceri importanți care acționează în Siria este în măsură să își mențină acest statut doar bucurându-se de o strânsă colaborare cu regimul și de sprijinul acestuia și exercitând influență în cadrul regimului. Consiliul consideră că ar trebui să dispună măsuri restrictive pentru a impune restricții privind admiterea și înghețarea tuturor fondurilor și resurselor economice care aparțin, se află în proprietatea ori posesia sau sunt controlate de oamenii de afaceri importanți care acționează în Siria, identificați de Consiliu și enumerați în anexa I, pentru a-i împiedica pe aceștia să acorde sprijin financiar sau material regimului și pentru a crește, prin influența lor, presiunea asupra regimului însuși, determinându-l să își modifice politicile de represiune.”

6 Articolul 27 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, prevede la alineatele (1)-(4):

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a împiedica intrarea pe teritoriul lor sau tranzitarea acestuia de către persoane răspunzătoare de represiunea violentă împotriva populației civile din Siria, de către persoane care beneficiază de pe urma regimului sau care sprijină regimul și de către persoane asociate cu acestea, enumerate în lista din anexa I.

(2) În conformitate cu evaluările și determinările Consiliului în contextul situației din Siria astfel cum sunt prezentate în considerentele (5)-(11), statele membre iau, de asemenea, măsurile necesare pentru a împiedica intrarea pe teritoriul lor sau tranzitarea acestuia de către:

- (a) oameni de afaceri importanți care acționează în Siria;
- (b) membri ai familiilor Assad sau Makhoul;
- (c) miniștri în cadrul guvernelor siriene aflate la putere începând cu mai 2011;
- (d) membri ai forțelor armate siriene cu rang de «colonel» și alt rang echivalent sau mai înalt, aflați în funcție începând cu mai 2011;
- (e) membri ai serviciilor de securitate și de informații siriene, aflați în funcție începând cu mai 2011;
- (f) membri ai milițiilor afiliate regimului; sau
- (g) persoane care își desfășoară activitatea în sectorul de proliferare a armelor chimice,

[...]

(3) Persoanele dintr-una din categoriile menționate la alineatul (2) nu se includ sau se mențin pe lista persoanelor și entităților din anexa I în cazul în care există suficiente informații privind faptul că aceste persoane nu sunt sau nu mai sunt asociate regimului ori nu exercită influență asupra acestuia sau nu prezintă un risc real de eludare.

(4) Toate deciziile de includere pe listă se iau la nivel individual și de la caz la caz, ținând seama de proporționalitatea măsurii.”

7 Articolul 28 alineatele (1)-(4) din această decizie prevede:

„(1) Se îngheață toate fondurile și resursele economice care aparțin, se află în proprietatea ori posesia sau sunt controlate de către persoane răspunzătoare de represiunea violentă împotriva populației civile din Siria, precum și de către persoane și entități care beneficiază de pe urma regimului sau care sprijină regimul și de către persoane și entități asociate acestora, astfel cum figurează pe listele din anexele I și II.

(2) În conformitate cu evaluările și determinările Consiliului în contextul situației din Siria astfel cum sunt prezentate în considerentele (5)-(11), se îngheață toate fondurile și resursele economice care aparțin, se află în proprietatea ori posesia sau sunt controlate de către:

- (a) oameni de afaceri importanți care acționează în Siria;
- (b) membri ai familiilor Assad sau Makhoul;
- (c) miniștri în cadrul guvernelor siriene aflate la putere începând cu mai 2011;
- (d) membri ai forțelor armate siriene cu rang de «colonel» și alt rang echivalent sau mai înalt, aflați în funcție începând cu mai 2011;
- (e) membri ai serviciilor de securitate și de informații siriene, aflați în funcție începând cu mai 2011;
- (f) membri ai milițiilor afiliate regimului; sau
- (g) membri ai entităților, unităților, agențiilor, organismelor sau instituțiilor care își desfășoară activitatea în sectorul de proliferare a armelor chimice,

[...]

(3) Persoanele, entitățile sau organismele dintr-una din categoriile menționate la alineatul (2) nu se includ sau se mențin pe lista persoanelor și entităților din anexa I în cazul în care există suficiente informații privind faptul că aceste persoane nu sunt sau nu mai sunt asociate regimului ori nu exercită influență asupra acestuia sau nu prezintă un risc real de eludare.

(4) Toate deciziile de includere pe listă se iau la nivel individual și de la caz la caz, ținând seama de proporționalitatea măsurii.”

Istoricul litigiului

- 8 Istoricul litigiului este expus la punctele 1-30 din hotărârea atacată. În scopul prezentei proceduri, acesta poate fi rezumat după cum urmează.
- 9 Recurentul este un om de afaceri având cetățenia siriană.

- 10 Condamnând în mod ferm represiunea violentă a manifestațiilor pașnice din diverse locuri din Siria și lansând un apel către autoritățile siriene de a se abține să recurgă la forță, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, la 9 mai 2011, Decizia 2011/273/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2011, L 121, p. 11).
- 11 Numele persoanelor răspunzătoare de represiunea violentă împotriva populației civile din Siria, precum și cele ale persoanelor fizice sau juridice și ale entităților asociate cu acestea sunt menționate în anexa la Decizia 2011/273. În temeiul articolului 5 alineatul (1) din această decizie, Consiliul, hotărând la propunerea unui stat membru sau a Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, poate modifica anexa menționată.
- 12 Dat fiind că unele dintre măsurile restrictive adoptate împotriva Republicii Arabe Siriene intră în domeniul de aplicare al Tratatului FUE, Consiliul a adoptat Regulamentul (UE) nr. 442/2011 din 9 mai 2011 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2011, L 121, p. 1). Acest regulament este în esență identic cu Decizia 2011/273, însă prevede posibilități de deblocare a fondurilor înghețate. Lista persoanelor, a entităților și a organismelor recunoscute fie ca răspunzătoare de represiunea în cauză, fie ca asociate respectivelor persoane răspunzătoare de această represiune, cuprinsă în anexa II la regulamentul menționat, este identică cu cea din anexa la Decizia 2011/273.
- 13 Prin Decizia 2011/782/PESC din 1 decembrie 2011 privind măsuri restrictive împotriva Siriei și de abrogare a Deciziei 2011/273 (JO 2011, L 319, p. 56), având în vedere gravitatea situației din Siria, Consiliul a considerat necesară impunerea unor măsuri restrictive suplimentare. Decizia 2011/782 prevede la articolul 18 restricții în materie de admitere pe teritoriul Uniunii Europene a persoanelor al căror nume figurează în anexa I la această decizie, iar la articolul 19 înghețarea fondurilor și a resurselor economice ale persoanelor și ale entităților al căror nume figurează în anexele I și II la decizia menționată.
- 14 Regulamentul nr. 442/2011 a fost înlocuit prin Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului din 18 ianuarie 2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2012, L 16, p. 1).
- 15 Prin Decizia 2012/739/PESC a Consiliului din 29 noiembrie 2012 privind măsuri restrictive împotriva Siriei și de abrogare a Deciziei 2011/782 (JO 2012, L 330, p. 21), măsurile restrictive în cauză au fost integrate într-un instrument juridic unic.
- 16 Decizia 2012/739 a fost înlocuită prin Decizia 2013/255. Aplicarea acesteia din urmă a fost prelungită până la 1 iunie 2015 prin Decizia 2014/309/PESC a Consiliului din 28 mai 2014 de modificare a Deciziei 2013/255 (JO 2014, L 160, p. 37).
- 17 Prin Decizia de punere în aplicare (PESC) 2015/383 a Consiliului din 6 martie 2015 privind punerea în aplicare a Deciziei 2013/255 (JO 2015, L 64, p. 41), numele recurentului a fost introdus la punctul 203 din secțiunea A din anexa I la Decizia 2013/255 privind lista persoanelor vizate de această decizie, ca și data includerii numelui său în această listă, în speță 7 martie 2015, și motivele următoare:

„Proeminent om de afaceri sirian, coproprietar al HESCO Engineering and Construction Company, o importantă societate de inginerie civilă și construcții din Siria. El are legături strânse cu regimul sirian.

George Haswani asigură sprijin regimului și beneficiază de pe urma acestuia prin rolul său de intermediar în tranzacțiile de achiziții de petrol din teritoriul controlat de [Statul Islamic în Irak și Levant (ISIL)] ale regimului sirian.

De asemenea, el beneficiază de pe urma regimului sirian sub forma unui tratament favorabil care include atribuirea unui contract (în calitate de subcontractant) cu Stroytransgaz, o importantă societate petrolieră din Rusia.”

- 18 La 6 martie 2015, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/375 privind punerea în aplicare a Regulamentului nr. 36/2012 (JO 2015, L 64, p. 10). Numele recurentului a fost introdus în lista cuprinsă în secțiunea A din anexa II la Regulamentul nr. 36/2012 cu aceleași mențiuni și motive ca cele reținute în Decizia de punere în aplicare 2015/383.
- 19 La 28 mai 2015, prin Decizia (PESC) 2015/837 de modificare a Deciziei 2013/255 (JO 2015, L 132, p. 82), Consiliul a prelungit aplicarea Deciziei 2013/255 până la 1 iunie 2016. În aceeași zi, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/828 privind punerea în aplicare a Regulamentului nr. 36/2012 (JO 2015, L 132, p. 3).
- 20 La 12 octombrie 2015, Consiliul a adoptat Decizia 2015/1836 de modificare a Deciziei 2013/255. În aceeași zi, Consiliul a adoptat Regulamentul (UE) 2015/1828 de modificare a Regulamentului nr. 36/2012 (JO 2015, L 266, p. 1).
- 21 La 27 mai 2016, Consiliul a adoptat Decizia 2016/850. Numele recurentului a fost menținut la punctul 203 din secțiunea A din anexa I la Decizia 2013/255 privind lista persoanelor vizate de această decizie, la fel ca data includerii numelui său în această listă, în speță 7 martie 2015, și motivele următoare:

„Important om de afaceri care își desfășoară activitatea în Siria, cu interese și/sau activități în sectorul ingineriei, al construcțiilor, cel petrolier și al gazelor naturale. Deține interese și/sau are o influență semnificativă într-o serie de societăți și entități din Siria, în special HESCO Engineering and Construction Company, o importantă societate de inginerie civilă și construcții.

George Haswani are legături strânse cu regimul sirian. Acordă sprijin regimului și beneficiază de pe urma acestuia prin rolul său de intermediar în tranzacțiile de achiziții de petrol de proveniență ISIL ale regimului sirian. De asemenea, beneficiază de pe urma regimului sub forma unui tratament favorabil care include atribuirea unui contract (în calitate de subcontractant) cu Stroytransgaz, o importantă societate petrolieră din Rusia.”

- 22 La 27 mai 2016, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare 2016/840. Numele recurentului a fost menținut pe lista cuprinsă în secțiunea A din anexa II la Regulamentul nr. 36/2012 cu aceleași mențiuni și motive ca cele reținute în Decizia 2016/850.
- 23 Prin scrisoarea din 30 mai 2016 adresată reprezentantului recurentului, Consiliul i-a notificat acestuia din urmă o copie a Deciziei 2016/850 și a Regulamentului de punere în aplicare 2016/840.
- 24 În urma unei acțiuni introduse de recurent, prin Hotărârea din 22 martie 2017, Haswani/Consiliul (T-231/15, nepublicată, EU:T:2017:200), Tribunalul a anulat decizia de punere în aplicare 2015/383, Regulamentul de punere în aplicare 2015/375, Decizia 2015/837 și Regulamentul de punere în aplicare 2015/828, în măsura în care aceste acte îl privesc pe recurent. În ceea ce privește partea din acțiune îndreptată împotriva Deciziei 2016/850 și a Regulamentului de punere în aplicare 2016/840, Tribunalul a respins-o ca fiind inadmisibilă pentru motivul că memoriul care cuprindea cererea de adaptare nu îndeplinea condițiile prevăzute la articolul 86 alineatul (4) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Sesizată în recurs, Curtea a sancționat raționamentul Tribunalului referitor la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un memoriu în adaptarea motivelor și a argumentelor prezentate în susținerea unei cereri de sesizare și, prin Hotărârea din 24 ianuarie 2019, Haswani/Consiliul (C-313/17 P, EU:C:2019:57), a anulat hotărârea Tribunalului cu privire la acest aspect. În urma trimiterii cauzei spre rejudecare la Tribunal, acesta din urmă a respins, prin Ordonanța din 11 septembrie 2019, Haswani/Consiliul (T-231/15 RENV, nepublicată, EU:T:2019:589), partea din acțiune îndreptată împotriva Deciziei 2016/850 și a Regulamentului de punere în aplicare 2016/840 ca fiind în parte vădit inadmisibilă și în parte vădit nefondată.

- 25 La 29 mai 2017, prin Decizia 2017/917, Consiliul a prelungit aplicarea Deciziei 2013/255 până la 1 iunie 2018. La 29 mai 2017, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare 2017/907.
- 26 Prin scrisoarea din 19 iunie 2017 adresată reprezentantului recurentului, Consiliul l-a informat pe acesta din urmă cu privire la intenția sa de a modifica motivele includerii numelui său în lista cuprinsă în secțiunea A din anexa I la Decizia 2013/255 și în secțiunea A din anexa II la Regulamentul nr. 36/2012, după ce a efectuat o reexaminare a includerii menționate. Consiliul a stabilit un termen recurentului pentru a formula eventuale observații.
- 27 Prin scrisoarea din 29 iunie 2017, reprezentantul recurentului s-a opus reincluderii numelui acestuia în listele respective.
- 28 La 10 iulie 2017, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare 2017/1245. Numele recurentului a fost menținut la punctul 203 din secțiunea A din anexa I la Decizia 2013/255 privind lista persoanelor vizate de această decizie, la fel ca data includerii numelui său în această listă, în speță 7 martie 2015, și motivele următoare:
- „Important om de afaceri care își desfășoară activitatea în Siria, cu interese și/sau activități în sectorul ingineriei, al construcțiilor, cel petrolier și al gazelor naturale. Deține interese și/sau are o influență semnificativă într-o serie de societăți și entități din Siria, în special HESCO Engineering and Construction Company, o importantă societate de inginerie și construcții.”
- 29 La 10 iulie 2017, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare 2017/1241. Numele recurentului a fost menținut pe lista cuprinsă în secțiunea A din anexa II la Regulamentul nr. 36/2012 cu aceleași mențiuni și motive ca cele reținute în Decizia 2017/1245.
- 30 Prin scrisoarea din 11 iulie 2017 adresată reprezentantului recurentului, Consiliul a răspuns la scrisoarea acestuia din 29 iunie 2017 și a notificat recurentului o copie a Deciziei de punere în aplicare 2017/1245 și a Regulamentului de punere în aplicare 2017/1241.
- 31 La 28 mai 2018, prin Decizia 2018/778, Consiliul a prelungit aplicarea Deciziei 2013/255 până la 1 iunie 2019. În plus, au fost modificate diferite mențiuni cuprinse în anexa I la Decizia 2013/255 și care priveau alte persoane decât recurentul. Potrivit articolului 3, Decizia 2018/778 a intrat în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
- 32 La 28 mai 2018, Consiliul a adoptat Regulamentul de punere în aplicare 2018/774. În temeiul articolului 1 din acest regulament de punere în aplicare, anexa II la Regulamentul nr. 36/2012 a fost modificată pentru a se ține seama de modificările aduse anexei I la Decizia 2013/255 prin Decizia 2018/778. Conform articolului 2, acest regulament de punere în aplicare a intrat în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 33 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 31 iulie 2017, recurentul a introdus o acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea Deciziei 2016/850, a Regulamentului de punere în aplicare 2016/840, a Deciziei 2017/917, a Regulamentului de punere în aplicare 2017/907, a Deciziei de punere în aplicare 2017/1245 și a Regulamentului de punere în aplicare 2017/1241 și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pretins suferit din cauza Deciziei 2017/917 și a Regulamentului de punere în aplicare 2017/907.
- 34 La 15 noiembrie 2017, Consiliul a depus la grefa Tribunalului memoriul în apărare.

- 35 Prin decizia din 11 ianuarie 2018 a fost admisă cererea de intervenție în procedură în susținerea concluziilor Consiliului formulată de Comisia Europeană, iar aceasta a depus memoriul în intervenție la 23 februarie 2018.
- 36 Prin memoriul depus la grefa Tribunalului la 6 iulie 2018, recurentul a solicitat o adaptare a concluziilor sale în vederea anulării Deciziei 2018/778 și a Regulamentului de punere în aplicare 2018/774.
- 37 În susținerea acțiunii, recurentul a invocat trei motive, întemeiate, primul, pe o încălcare a obligației de motivare, al doilea, pe o încălcare a principiului proporționalității și, al treilea, în esență, pe o eroare de apreciere.
- 38 La punctul 47 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins cererea introductivă ca fiind inadmisibilă în ceea ce privește cererea de anulare a Deciziei 2016/850 și a Regulamentului de punere în aplicare 2016/840.
- 39 Cu privire la fond, Tribunalul, după ce a analizat la punctele 51 și 53 din hotărârea atacată modificarea criteriilor pentru aplicarea măsurilor restrictive intervenită prin Decizia 2015/1836, a statuat la punctul 64 din hotărârea menționată, în ceea ce privește motivul întemeiat pe o încălcare a obligației de motivare, că criteriile introduse la alineatul (2) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, constituie criterii obiective, autonome și suficiente care permit aplicarea măsurilor restrictive în privința persoanelor în cauză, fără a fi necesar să se demonstreze sprijinul pe care acestea îl aduc regimului în funcție sau beneficiile pe care le obțin de pe urma acestui regim.
- 40 În ceea ce privește motivul întemeiat pe o încălcare a principiului proporționalității, Tribunalul a amintit jurisprudența aplicabilă și a statuat în mod specific, în ceea ce privește caracterul necesar al măsurilor restrictive adoptate împotriva recurentului, la punctul 76 din hotărârea atacată, că unele măsuri alternative și mai puțin constrângătoare nu permit la fel de eficient atingerea obiectivului urmărit.
- 41 După ce a respins și al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de apreciere, și, prin urmare, cererea de anulare în totalitate, Tribunalul a dedus din această situație că cererea de despăgubire trebuia să fie respinsă, întrucât nu a fost reținut niciunul dintre argumentele invocate pentru a se demonstra nelegalitatea actelor a căror anulare fusese solicitată.

Concluziile părților în fața Curții

- 42 Prin recursul formulat, recurentul solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate;
 - dispunerea eliminării numelui său din listele cuprinse în secțiunea A din anexa I la Decizia 2013/255 și în secțiunea A din anexa II la Regulamentul nr. 36/2012;
 - anularea Deciziei 2015/1836 și a Regulamentului 2015/1828;
 - obligarea Consiliului la plata unei sume de 100 000 de euro pentru prejudiciul moral pretins suferit și
 - obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

43 **Consiliul solicită Curții:**

- respingerea recursului și
- obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată.

44 **Comisia solicită Curții:**

- respingerea recursului și
- obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 45 În susținerea recursului, recurentul invocă trei motive, întemeiate pe o răsturnare a sarcinii probei și pe o încălcare a principiului prezumției de nevinovăție, pe o încălcare a obligației de motivare și, respectiv, pe o încălcare a principiului proporționalității.

Cu privire la admisibilitate

- 46 Cu titlu introductiv, Comisia invocă inadmisibilitatea motivelor, în măsura în care ele se întemeiază pe aceleași argumente ca cele invocate în acțiunea în fața Tribunalului și nu indică în mod clar modul în care hotărârea atacată ar fi eronată.
- 47 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 256 TFUE și cu articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept și trebuie să fie întemeiat pe motive care privesc lipsa de competență a Tribunalului, neregularități ale procedurii în fața Tribunalului care aduc atingere intereselor recurentului sau încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iunie 2012, Polonia/Comisia, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punctul 23, și Hotărârea din 29 octombrie 2015, Comisia/ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, punctul 21).
- 48 În plus, din articolul 256 TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 26 iunie 2012, Polonia/Comisia, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punctul 25, și Hotărârea din 19 iunie 2014, Commune de Millau și SEMEA/Comisia, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punctul 47).
- 49 Prin urmare, nu îndeplinește cerințele de motivare ce rezultă din aceste dispoziții un recurs care se limitează la a repeta sau la a reproduce textual motivele și argumentele care au fost prezentate în fața Tribunalului, inclusiv cele întemeiate pe fapte respinse expres de această instanță. Astfel, un asemenea recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, care ce nu este de competența Curții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iunie 2012, Polonia/Comisia, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punctul 26, precum și Hotărârea din 19 iunie 2014, Commune de Millau și SEMEA/Comisia, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punctul 48).
- 50 Cu toate acestea, dacă un recurent contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Într-adevăr, dacă un recurent nu ar putea să se întemeieze astfel în recurs pe motive și pe

argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura recursului ar fi lipsită de o parte din sensul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iunie 2012, Polonia/Comisia, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punctul 27).

- 51 Or, în speță, recursul urmărește în esență repunerea în discuție a poziției Tribunalului cu privire la mai multe chestiuni de drept care i-au fost prezentate în primă instanță în ceea ce privește îndeosebi obligația de motivare ce revine instituțiilor în temeiul articolului 296 TFUE sau aplicarea principiului proporționalității. În plus, întrucât recursul cuprinde indicii precise privind aspectele criticate din hotărârea atacată, precum și motivele și argumentele pe care se întemeiază, acesta nu poate fi declarat inadmisibil în totalitate.
- 52 În consecință, în lumina criteriilor menționate la punctele 47-50 din prezenta hotărâre trebuie examinată, în cadrul analizei fiecărui motiv, admisibilitatea argumentelor concrete invocate în susținerea diferitor motive ale recursului.

Cu privire la primul motiv

Argumentele părților

- 53 Primul motiv este întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Tribunal în cadrul interpretării articolelor 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, pe o răsturnare a sarcinii probei și pe încălcarea principiului prezumției de nevinovăție.
- 54 Recurentul susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că, la punctul 64 din hotărârea atacată, a statuat că cerința prevăzută expres la articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, referitoare la dovada existenței unor legături între persoana vizată de măsurile restrictive și regimul în cauză a devenit, odată cu modificarea ce a rezultat prin Decizia 2015/1836, o prezumție a existenței unor asemenea legături.
- 55 Recurentul apreciază că alineatul (2) al fiecăruia dintre aceste articole 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, trebuie interpretat în legătură strânsă cu alineatul (3) al fiecăruia dintre aceste articole. Astfel, în conformitate cu acest alineat (3), Consiliul nu poate include în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul măsurilor restrictive o persoană care nu este sau nu mai este asociată regimului ori nu exercită influență asupra acestuia. Articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, ar impune, așadar, întotdeauna constatarea dublei condiții de om de afaceri important și de legături suficiente cu regimul.
- 56 Recurentul consideră că, prin nerespectarea dispozițiilor Deciziei 2013/255, cu modificările ulterioare, Tribunalul a încălcat principiul prezumției de nevinovăție și a procedat la o inversare a sarcinii probei.
- 57 Consiliul susține că interpretarea invocată de recurent a articolului 27 alineatul (2) litera (a) și alineatul (3), precum și a articolului 28 alineatul (2) litera (a) și alineatul (3) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, este vădit eronată.
- 58 Din această împrejurare, Consiliul concluzionează că Tribunalul a aplicat corect criteriile de includere în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive și nu a inversat sarcina probei.
- 59 De la bun început, Comisia subliniază că includerea în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive este reglementată de criterii noi, introduse prin Decizia 2015/1836, care a fost adoptată ca reacție la încercările regimului sirian de a eluda măsurile restrictive existente ale Uniunii.

60 În această privință, argumentația recurentului nu ar rezista la simpla interpretare a articolelor 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, în sensul că aceste articole instituie în prezent, la alineatul (2) al fiecăruia, un criteriu autonom de includere în lista respectivă în privința a șapte categorii de persoane, printre care se numără cea de om de afaceri important care acționează în Siria, și prevăd, la alineatul (3) al fiecăruia, trei situații în care, în pofida faptului că o persoană face parte dintr-una dintre aceste șapte categorii, includerea ei în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive nu se produce sau nu este menținută. Potrivit Comisiei, interacțiunea dintre alineatele (2) și (3) ale fiecăruia dintre aceste articole demonstrează că există o anumită prezumție refragabilă care nu încalcă nicidecum prezumția de nevinovăție și nici nu constituie o inversare inacceptabilă a sarcinii probei.

Aprecierea Curții

61 În ceea ce privește argumentul referitor la încălcarea pretins săvârșită de Tribunal a articolelor 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, trebuie amintit că criteriile inițiale de includere în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive erau întemeiate pe comportamentul individual al persoanelor incluse, în sensul că articolele 27 și 28 din această decizie vizau, la alineatul (1) al fiecăruia, exclusiv „persoane[le] care beneficiază de pe urma regimului sau care sprijină regimul și [...] persoanele asociate cu acestea”. Acest alineat nu a fost modificat prin Decizia 2015/1836.

62 Întrucât criteriul reținut la alineatul (1) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, are o natură generală, iar aceste dispoziții nu conțin nici o definiție a noțiunii de „beneficiu” de pe urma regimului, nici o definiție a noțiunii de „sprijin” al acestui regim și nici precizări referitoare la modalitățile de dovedire a acestor elemente, aprecierea temeiniciei includerii unei persoane în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive necesită întotdeauna dovedirea unor elemente care permit să se demonstreze că persoana în cauză a acordat sprijin economic regimului sirian sau că a beneficiat de pe urma acestuia (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 aprilie 2016, Akhras/Consiliul, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punctele 51, 52 și 60, precum și jurisprudența citată).

63 Într-adevăr, în formularea acestui criteriu nu există nicio prezumție de sprijin a regimului sirian nici în privința administratorilor principalelor întreprinderi din Siria (a se vedea prin analogie Hotărârea din 7 aprilie 2016, Akhras/Consiliul, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punctul 53), nici în privința oamenilor de afaceri importanți.

64 Or, conținutul articolelor 27 și 28 din Decizia 2013/255 a fost modificat prin Decizia 2015/1836, care a introdus la alineatul (2) al fiecăruia dintre aceste articole, în conformitate cu evaluările și determinările Consiliului în contextul situației din Siria, șapte categorii de persoane care aparțin unor grupuri determinate de persoane, printre care se numără în special, la litera (a) a acestui alineat, „oameni de afaceri importanți care acționează în Siria”.

65 Deși alineatul (1) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, permite întotdeauna includerea unei persoane în aplicarea criteriului general întemeiat pe faptul că aceasta are beneficii de pe urma regimului sirian sau că îl sprijină, reiese totuși din textul alineatului (2) al fiecăruia dintre aceste articole că, la criteriul inițial, sunt adăugate criterii noi. În această privință, articolul 27 alineatul (2) litera (a) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, indică în mod clar că „statele membre iau, de asemenea, măsurile necesare” în privința celor șapte noi categorii de persoane enunțate.

66 Întrucât criteriile pentru aplicarea măsurilor restrictive în privința acestor șapte categorii de persoane sunt autonome în raport cu criteriul inițial prevăzut la alineatul (1) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, simpla împrejurare de a aparține uneia dintre aceste șapte categorii de

persoane este, așadar, suficientă pentru a se permite luarea măsurilor necesare, fără a fi necesară dovedirea unei asocieri între calitatea de om de afaceri important și regimul sirian și nici cea dintre un om de afaceri important și sprijinul adus acestui regim sau beneficiul obținut de pe urma acestuia.

- 67 Această interpretare este, de altfel, confirmată de obiectivul urmărit prin modificarea articolelor 27 și 28 din Decizia 2013/255.
- 68 Astfel, măsurile restrictive adoptate inițial prin Decizia 2011/273 nu au permis încetarea represiunii exercitate de regimul sirian, întrucât acesta eluda în mod sistematic măsurile respective pentru a continua să finanțeze și să susțină politica de represiune violentă exercitată împotriva populației civile. Astfel cum reiese din considerentul (5) al Deciziei 2015/1836, Consiliul considera că, având în vedere gravitatea persistentă a situației, era necesară menținerea măsurilor restrictive în vigoare prin continuarea dezvoltării acestora, menținându-și, în același timp, abordarea specifică și diferențiată pentru a identifica mai bine anumite categorii de persoane și de entități care aveau o importanță deosebită.
- 69 Potrivit considerentului (6) al acestei decizii, era necesară modificarea criteriilor de includere a persoanelor în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive. Din cauză că economia siriană era controlată strict de regimul sirian și că mediile de afaceri și acest regim au dezvoltat o relație de interdependență începând cu procesul de liberalizare inițiat de președintele Bachar-al-Assad, trebuia să se considere, pe de o parte, că regimul în funcție nu era în măsură să se mai mențină fără sprijinul unor cadre de conducere ale unor întreprinderi și, pe de altă parte, că un cerc restrâns de oameni de afaceri importanți care acționau în Siria era în măsură să își mențină statutul doar grație legăturilor strânse pe care le întreținea cu regimul sirian.
- 70 În acest context, s-a dovedit necesar să se opteze pentru criterii de includere în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive care să fie întemeiate pe statutul anumitor persoane, în special acela de „oameni de afaceri importanți care acționează în Siria”, pentru a le împiedica să continue acordarea unui sprijin material sau financiar regimului în funcție și, prin influența pe care o exercită, și pentru a crește presiunea pe însuși acest regim.
- 71 În consecință, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept prin faptul că a analizat, la punctul 64 din hotărârea atacată, alineatul (2) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, în sensul că criteriile nou introduse, mai precis cel referitor la calitatea de oameni de afaceri importanți care acționează în Siria, sunt autonome și sunt suficiente prin ele însele pentru a justifica aplicarea unor măsuri restrictive, fără a fi necesară dovedirea, în plus, a sprijinului acordat de aceștia regimului în funcție sau a beneficiilor pe care le aveau de pe urma sa.
- 72 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție prin argumentul invocat de recurent referitor la faptul că Tribunalul ar fi efectuat o analiză izolată a alineatului (2) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, deși ar fi trebuit să îl interpreteze în strânsă legătură cu alineatul (3) al fiecăruia dintre aceste articole.
- 73 În această privință, desigur, trebuie să se constate că alineatele (2) și (3) ale fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, trebuie coroborate, întrucât, în special în temeiul alineatului (3), persoanele dintr-una din categoriile menționate la alineatul (2) nu se includ sau se mențin pe lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive în cazul în care există suficiente informații privind faptul că aceste persoane nu sunt sau nu mai sunt asociate regimului ori nu exercită influență asupra acestuia sau nu prezintă un risc real de eludare.
- 74 Cu toate acestea, nu rezultă nicidecum dintr-o asemenea coroborare a alineatelor (2) și (3) ale fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, obligația Consiliului de a dovedi constatarea dublei condiții privind situația de om de afaceri important care acționează în Siria și cea a unei asocieri strânse cu regimul sirian.

- 75 În orice caz, trebuie să se arate că Tribunalul nu a aplicat în mod izolat articolul 27 alineatul (2) și articolul 28 alineatul (2) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, ci a luat în considerare și alineatul (3) al fiecăruia dintre aceste articole.
- 76 Astfel, Tribunalul a amintit la punctul 84 din hotărârea atacată, punct care însă nu este vizat de prezentul recurs, că criteriile de includere în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive enunțate la alineatul (2) litera (a) și la alineatul (3) ale fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, prevăd că categoria oamenilor de afaceri importanți în Siria face obiectul unor măsuri restrictive, cu excepția cazului în care există suficiente informații privind faptul că aceste persoane nu sunt sau nu mai sunt asociate regimului ori nu exercită influență asupra acestuia sau nu prezintă un risc real de eludare.
- 77 La punctul 98 din hotărârea atacată, punct care, la rândul său, nu este criticat în cadrul recursului, Tribunalul a precizat încă o dată că, pe de o parte, niciun element din documentele furnizate de Consiliu nu indica faptul că recurentul se afla într-una dintre situațiile sus-menționate care să justifice retragerea numelui său din listele persoanelor și entităților care făceau obiectul unor măsuri restrictive și, pe de altă parte, nici măcar recurentul nu a prezentat vreun element care să aibă o asemenea natură.
- 78 Argumentul recurentului constând în a spune că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin analizarea izolată a alineatului (2) al fiecăruia dintre articolele 27 și 28 din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, trebuie să fie respins, așadar, ca nefondat.
- 79 În ceea ce privește argumentele referitoare la încălcarea de către Tribunal a principiului prezumției de nevinovăție și al răsturnării sarcinii probei, trebuie amintit că, la punctul 64 din hotărârea atacată, Tribunalul nu s-a referit la nicio prezumție, ci doar s-a întemeiat pe un criteriu obiectiv, autonom și suficient care permite justificarea includerii persoanelor în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2019, HX/Consiliul, C-540/18 P, nepublicată, EU:C:2019:707, punctul 38).
- 80 În speță, la punctele 92-96 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat în mod concret dacă motivul întemeiat pe faptul că recurentul avea calitatea de om de afaceri important care acționa în Siria, ce justifica reincluderea sa în lista persoanelor și a entităților care făceau obiectul unor măsuri restrictive, era suficient de susținut de documentele depuse de Consiliu care datau din anii 2011-2015. Arătând, la punctul 97 din această hotărâre, că recurentul nu a furnizat niciun element de natură să repună în discuție afirmațiile Consiliului și documentele care le susțineau, Tribunalul nu a omis nicidecum să examineze înscrisurile depuse de persoana interesată, nici nu a inversat sarcina probei, ci a considerat că acestea nu permiteau să se infirme concluzia întemeiată pe documentele respective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 septembrie 2019, HX/Consiliul, C-540/18 P, nepublicată, EU:C:2019:707, punctul 50).
- 81 De altfel, Tribunalul a precizat la punctul 98 din hotărârea atacată, după ce a amintit că măsurile restrictive în privința persoanei incluse nu pot fi menținute dacă există suficiente informații privind faptul că aceasta persoană nu este sau nu mai este asociată regimului, că documentele furnizate de Consiliu nu conțineau niciun element care să indice că recurentul se afla într-o asemenea situație și că, în plus, acesta din urmă nu a furnizat niciun element în acest sens.
- 82 Or, prin faptul că a făcut o asemenea afirmație, Tribunalul nu a considerat nicidecum, cum pare să sugereze recurentul, că îi revenea sarcina de a dovedi că constatările Consiliului cuprinse în deciziile în privința cărora s-a solicitat anularea erau eronate sau că au existat în cazul său informații suficiente, în sensul articolului 27 alineatul (3) și al articolului 28 alineatul (3) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, care să indice că nu era sau nu mai era asociat regimului sirian (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2018, Makhoul/Consiliul, C-458/17 P, nepublicată, EU:C:2018:441, punctul 86).

- 83 Prin urmare, argumentele referitoare la încălcarea principiului prezumției de nevinovăție și al răsturnării sarcinii probei trebuie deopotrivă respinse ca nefondate.
- 84 Ținând seama de considerațiile care precedă, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentele părților

- 85 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurentul susține că Tribunalul, prin faptul că s-a abținut să verifice dacă era în mod real asociat regimului sirian, a lipsit hotărârea atacată de orice motiv și a validat unele decizii care sunt, prin ele însele, nelegale pentru nemotivare, din moment ce deciziile luate împotriva sa și a căror anulare a solicitat-o nu erau motivate prin existența unor legături între acesta și regimul în discuție.
- 86 Consiliul consideră că, în mod contrar celor susținute de recurent, elementele furnizate ce dovedesc calitatea de om de afaceri important care acționează în Siria au fost examinate de Tribunal și au fost declarate de acesta din urmă ca fiind suficiente.
- 87 Comisia apreciază că, în măsura în care al doilea motiv se întemeiază pe o premisă care, în cadrul primului motiv, s-a dovedit a fi eronată, acesta trebuie respins ca nefondat. În orice caz, din analiza primului motiv ar reieși că Tribunalul a efectuat o analiză detaliată a situației și că a motivat corespunzător hotărârea atacată.

Aprecierea Curții

- 88 De la bun început, trebuie să se constate că al doilea motiv se întemeiază pe premisa că deciziile Consiliului a căror anulare a fost solicitată nu erau motivate și că Tribunalul a omis să verifice existența unor legături ale recurentului cu regimul sirian.
- 89 Or, astfel cum s-a amintit deja în cadrul examinării primului motiv, Tribunalul a efectuat o analiză detaliată a situației în discuție și a motivat corespunzător decizia sa, potrivit căreia Consiliul a putut să se întemeieze pe calitatea recurentului de om de afaceri important care acționează în Siria, în vederea aplicării măsurilor restrictive în conformitate cu articolul 27 alineatul (2) și cu articolul 28 alineatul (2) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, fără a avea obligația să dovedească existența unor legături ale persoanei interesate cu regimul sirian.
- 90 În consecință, al doilea motiv se întemeiază pe o premisă eronată și, prin urmare, trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentele părților

- 91 În cadrul celui de al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității și pe nemotivare, recurentul amintește că, în temeiul articolului 27 alineatul (4) și al articolului 28 alineatul (4) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, toate deciziile de includere în listă se iau de la caz la caz, ținând seama de proporționalitatea măsurii care se apreciază în mod individual, în raport cu durata și cu caracterul necesar ale acesteia.

- 92 În această privință, recurentul susține că insuficiența criteriului care ține doar de cetățenia sa siriană și durata măsurilor restrictive care au fost luate în privința sa în cursul anului 2015 demonstrează, doar ele, caracterul lor disproporționat.
- 93 În ceea ce privește necesitatea acestor măsuri, hotărârea atacată ar fi de asemenea afectată de o eroare de drept, dat fiind că Tribunalul a statuat, la punctul 76 din hotărârea atacată, în mod general, iar nu la nivel individual, astfel cum se impune.
- 94 În plus, recurentul solicită Curții să constate, în cadrul competenței sale de judecare a fondului, nelegalitatea Deciziei 2015/1836 și a Regulamentului 2015/1828, în sensul că acestea instituie sancțiuni financiare cu caracter penal încălcând articolul 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea omului și a drepturilor fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950.
- 95 Întemeindu-se pe deplin pe înscrisurile prezentate în fața Tribunalului, recurentul solicită de asemenea Curții să admită cererile sale de despăgubire.
- 96 Consiliul susține că al treilea motiv trebuie respins ca nefondat, întrucât Tribunalul a efectuat o examinare a proporționalității măsurilor restrictive individuale în discuție prin faptul că a amintit, la punctele 73 și 74 din hotărârea atacată, jurisprudența în materie și a aplicat-o, la punctele 75-77 din această hotărâre, în cauza din speță.
- 97 Comisia apreciază de asemenea că al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

- 98 Trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 52 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin aceasta trebuie să fie prevăzută de lege, să respecte substanța acestor drepturi și libertăți și, prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.
- 99 Conform jurisprudenței Curții, principiul proporționalității impune ca mijloacele puse în aplicare printr-o dispoziție de drept al Uniunii să fie apte să realizeze obiectivele legitime urmărite de reglementarea în cauză și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestora (Hotărârea din 31 ianuarie 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punctul 102, precum și jurisprudența citată).
- 100 În ceea ce privește controlul jurisdicțional al respectării principiului proporționalității, Curtea a recunoscut o largă putere de apreciere legiuitorului Uniunii în domenii care implică din partea acestuia alegeri de natură politică, economică și socială și în care este chemat să efectueze aprecieri complexe. Curtea a dedus din aceasta că numai caracterul vădit inadecvat al unei măsuri adoptate în aceste domenii în raport cu obiectivul pe care instituția competentă urmărește să îl atingă poate afecta legalitatea unei asemenea măsuri (a se vedea în special Hotărârea din 28 noiembrie 2013, Consiliul/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punctul 120, precum și jurisprudența citată).
- 101 În speță, trebuie să se arate că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 72 din hotărârea atacată, recurentul nu contestă legitimitatea măsurilor restrictive în general și nici legitimitatea măsurilor luate pentru combaterea violențelor exercitate asupra populației civile.

- 102 Or, la punctul 75 din hotărârea atacată, Tribunalul a subliniat că, în speță, adoptarea măsurilor restrictive are un caracter adecvat, întrucât se înscrie în cadrul unui obiectiv de interes general la fel de fundamental pentru comunitatea internațională ca protecția populației civile.
- 103 La punctul 76 din această hotărâre Tribunalul a adăugat, în ceea ce privește caracterul necesar al măsurilor restrictive în discuție, că unele măsuri alternative și mai puțin constrângătoare precum un sistem de autorizare prealabilă sau o obligație de justificare ulterioară a utilizării fondurilor plătite nu ar permite într-un mod la fel de eficient atingerea obiectivului urmărit, în special privind eludarea restricțiilor impuse.
- 104 Prin urmare și contrar celor susținute de recurent, Tribunalul nu s-a pronunțat într-un mod general, ci a luat poziție în raport cu situația individuală în discuție în speță.
- 105 În ceea ce privește argumentul referitor la cetățenie, trebuie amintit că includerea în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive este legată nu de condiția cetățeniei siriene, ci de cea a calității de om de afaceri important care acționează în Siria.
- 106 În ceea ce privește critica referitoare la durata măsurilor restrictive în discuție, trebuie să se constate că, în cadrul unor asemenea măsuri restrictive, Consiliul este solicitat să efectueze o reexaminare periodică care presupune de fiecare dată posibilitatea persoanei în cauză să opună argumentele sale și să prezinte elemente factuale care coroborează afirmațiile sale.
- 107 Tocmai pe acest temei Tribunalul a luat în considerare existența unei reexaminări periodice pentru a garanta ca persoanele și entitățile care nu mai corespund criteriilor pentru a figura pe lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive să fie eliminate și a statuat, la punctul 77 din hotărârea atacată, că reincluderea numelui recurentului în aceste liste nu poate fi calificată drept disproporționată din cauza caracterului potențial nelimitat în timp al unei asemenea includeri.
- 108 În consecință, Tribunalul nu poate fi criticat că a efectuat o aplicare incorectă a principiului proporționalității.
- 109 În ceea ce privește cererea adresată de recurent Curții pentru a constata, în cadrul competenței sale de judecare a fondului, nelegalitatea măsurilor instituite, în sensul că acestea cuprind sancțiuni financiare cu caracter penal, fiind încălcat articolul 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, trebuie amintit că, la punctul 65 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că recurentul nu a contestat legalitatea criteriului de includere în lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive.
- 110 Or, având în vedere articolul 170 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, potrivit căruia recursul nu poate modifica obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului, argumentația recurentului prin care acesta solicită să se constate că dispozițiile articolului 27 alineatul (2) și ale articolului 28 alineatul (2) din Decizia 2013/255, cu modificările ulterioare, sunt contrare dreptului Uniunii trebuie respinsă ca fiind inadmisibilă.
- 111 În ceea ce privește cererea recurentului adresată Curții pentru ca aceasta să dispună eliminarea numelui său de pe lista persoanelor și a entităților care fac obiectul unor măsuri restrictive, astfel cum reiese din *petitum* cererii de recurs, fără a fi dezvoltată în vreun alt mod, trebuie amintit că, în cadrul unui recurs, Curtea nu are competența să pronunțe somații (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 iulie 2012, Muğraby/Consiliul și Comisia, C-581/11 P, nepublicată, EU:C:2012:466, punctul 75, precum și Hotărârea din 25 iulie 2018, Orange Polska/Comisia, C-123/16 P, EU:C:2018:590, punctul 118).

- 112 În ceea ce privește cererea recurentului prin care solicită Curții să îi admită cererile sale de despăgubire, trebuie să se constate că motivarea acestei cereri se limitează să facă trimitere la ansamblul cererilor formulate în fața Tribunalului, în special cererile de despăgubire.
- 113 Or, o asemenea cerere nu îndeplinește în mod vădit cerințele de motivare enunțate de jurisprudența Curții amintită la punctul 49 din prezenta hotărâre, cu atât mai mult cu cât, în cuprinsul acesteia, nu se ia nicidecum poziție în raport cu dezvoltările întreprinse de Tribunal în vederea respingerii în primă instanță a cererii de despăgubire, la punctele 101-108 din hotărârea atacată, în care Tribunalul amintește jurisprudența constantă în materia angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii în sensul articolului 340 al doilea paragraf TFUE pentru comportamentul ilicit al organelor sale, pentru a concluziona că, în speță, nu sunt îndeplinite condițiile necesare.
- 114 Prin urmare, cererea de despăgubire formulată de recurent trebuie respinsă ca fiind inadmisibilă.
- 115 În consecință, al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.
- 116 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, recursul trebuie respins în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 117 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Consiliul și Comisia au solicitat obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta din urmă a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Îl obligă pe domnul George Haswani la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături